

Novák Gábor JÓ FIÚ

A fiú az ablak mellett ül, bal kezével a salétromos falon kicsapódott sót morzsolgatja, jobbában könyvet tart – és amíg megpróbálja mondatokká fűzni a hajnali derengésben elkapott szavakat, egyre a szobára gondol, amit hasztalan igyekszik kiűzni a tudatából – a sarkokban csomókba sűrűsödő félhomályra, a bútorokon halotti lepelle gyűlő porra gondol, és arra, hogy igenis léteznek helyek, amelyek kívül esnek téridőn és életen.

Apja halálakor kezdődött a zuhanás – addig, ha nehezen is, de boldogultak, és a fiú járta iskoláit, csikorduló foggal, korgó gyomorral, küldetésstudata lendítette tovább, ha rogyant a bokája és bicsaklott a térde, mert még néhány hónap, és leteszi vizsgáit, pár hónap, és – szentül hitte – munkát talál, munkát és kiutat a sivár nincsből.

kurta jajszó

Apja halála hirtelen jött, és olyan köznapi volt, olyan póztalan, hogy ép ésszel alig lehetett elhinni. Az ősz hajú, testes férfi, aki zokszó nélkül ásott kertet és lapátolt havat, vagy lógott naphosszat egy kukásautó hátulján, épp a konyhában ült, kanalazta a krumplicevest, mikor kurta jajszóval a fejéhez kapott, megingott, és lefordult a székről. ‘Stroke’ – reccsent a nagy sokára kiérkező mentőstiszt végszava, a halálában riasztóan idegen testet elszállították, a fiú pedig egyedül maradt az anyjával.

Tehetetlenül nézte, ahogy az asszonyban, aki már korábban is hosszú, meddő délelőttöket töltött el zöldre festett kórházi folyosókon, és járta végtelen és zegzugos zárándokútját ambulanciák és szakrendelések között, bomlásnak indul valami – nézte, ahogy végleg benntapad az ágy, a fürdőszoba és a vécé háromszögében, nézte az áttetszővé fakuló, fehér bőrt, a kiütkező, lilás ereket, a fodrást nem látott, hirtelenjében megőszült pókháló-hajat. Egy idő után rájött, hogy anyjába csak napjában kétszer tér vissza az élet, mikor reggel otthon hagyja, és délután, mikor visszatér hozzá. Ilyenkor a fiú tűrte, hogy faág-karjaival a nyakába akaszkozzék, ráncos ajkát a mellkasának nyomja, és fojtott-zihálva préselje ki magából mindig ugyanazokat a szavakat: „Legalább te ne menj el! Olyan gyenge vagyok... mit csináljak egyedül?”

Özvegyi segély, gyorssegély, temetési segély – a csordogáló pénzpatakokkal valahogy kihúzták a vizsgáig, akkor a fiú olyan elszántsággal kutatott állás után, amellyel utoljára talán a kerekasztal lovagjai indultak megtalálni a Grált.

Önéletrajz-mintákat tanulmányozott, bérigények és elvárások közt hányódott, és riadtan eszmélt rá, hogy erről a világról fogalma sincs – irodákban és üzemcsarnokokban járt, amelyek félelmes-steril voltukkal egyszerre riasztották meg és nyugtázták le. Fényes falai közt idegenként feszengett, ugyanakkor undort érzett, ha arra gondolt, vissza kell térnie a pókhálós-dohos szoba-konyhába, a mosatlan edények, a szétszaladó svábbogarak és anyja rögeszméi közé.

A fiú megrettenve konstataálta, hogy anyja végleg egyedül maradt, és tőle várja a szabadulást. Reggeli-délutáni rituáléi egyre hosszabbak, egyre hevesebbek lettek, nyöszörgése mind gyakrabban fulladt könny- és orrfolyatós zokogásba. Lepattogzott róla a szegény, zavarba ejtőbb lett a kitarulkozása. Volt, hogy gyomorkavaró koppanással vetette magát térdre, és fúrta maszatos arcát a gyereke ölébe – máskor a hazatérő fiú ott találta anyját a padlón, félig felöltözve, a lerántott abrosz, a törött tányér és teáskanna romjai között, magzatpózba görbülve, és egyre csak nyögdécselve, „mit csináljak egyedül?”

jobb lesz ezután

Hosszú hetek hiába-talpalása és elutasító levelek sora után végre visszahívták, próbamunkát ajánlottak a fiúnak, s ő boldogan trappolt haza, rázta le cipőjéről a rákérgesedett sarat – „jobb lesz ezután, elhiszed, ugye?” Amíg a vacsorát készítette, hátra-hátrapillantott – az anyja nem szólt, csak ült pokrócra csavarva, sovány-betegén.

Alig hajnalodott, mikor a fiú felébredt, hánykolódott egy sort matracán, majd lerúgta magáról a takarót, felült, a szemét dörzsölte, és annak az embernek a bizonytalanságával nézett szét, aki elveszett valahol félu-ton álom és valóság között, és nem találja a kiutat.

A szobában csend volt, csak a szomszéd ágy felől szüremlett az egyenetlen, beteges szuszogás, és a konyhából hallatszott be a bádog mosogatóba hulló vízcseppek ritka-kemény koppanása. A fiú óvakodva felkelt, a hold és a közvilágítás gyér fényében tapogatózva nekiállt előkeresni ruháit. Tudta, már úgysem aludna vissza.

Talán a félhomály és a szokatlan megvilágítás tette, de úgy tűnt, a jól ismert szoba architektúrája megváltozott, a falak elcsúsztak, tompa- és hegyesszögbe fordultak, néhány tárgy túl közelinek tűnt, más pedig feloldódni látszott a távolságban. A fiú a derékszíjával babrált, az ingét kereste, bizonytalanul tett egy lépést, mint aki nehezen igazodik el a megváltozott környezetében – ekkor vette észre, hogy anyja ébren van, és őt figyeli.

Nyöszörgés tört utat magának, lépte át a hallásküszöböt. Az asszony lassan letolta magáról takaróját, és végtelen erőfeszítéssel, melybe belefeszültek nyakának izmai és inai, megemelte a fejét.

Éveket öregedett pár pillanat alatt, ritkás, ősz haja sarjadásnak indult, szálai, mint pókháló, szőtték át a szobát, lába, karja, ujjai megnyúltak és kiszáradtak, felületükön száraz pergamenné szikkadt a bőr, amint végigkaristolták a padlót és a falakat – testének szövedéke egyszerre volt ott mindenütt, nyögdécselt az ágyon, kaparta sírva az ablaküveget, könnyezte végig a parkettát, gyúrte gyámoltalanul a szőnyeget.

És a fájdalomtól, gyengeségtől, nyomorból szőtt háló közepén, egy embernyi üres térben, ott állt a fiú, menekült volna, hátralépett, de talpa alatt undok reccsenéssel roppant darabjaira egy mutatóujj. Előre lendült, ám belegabalyodott a hajszálak áttetsző szövetébe, egyensúlyát veszítette, karjával csapkodva dőlt el, és teljes súlyával beletenyereelt az asszonytestbe.

a glória közepén

Bordák roppantak, porcok csúsztak el nyikorogva egymáson, csontszilánkok ütötték át a húst, a bőrt, és ragyogtak fel fehéren a félhomályban – és a glória közepén, akár az ikonok arany háttere előtt, derengett az anya arca, fájdalmas ráncokba kövülten.

A fiú visszakapaszkodott ágyára, magára húzta a takarót, és hallgatta a repedésekből, ráncokból, meg-megvonagló testrészekből előszivárgó szavakat: „mit csináljak egyedül?” – és csak nagy sokára tudott elaludni.

Az ablak mellett ül, bal kezével a salétromos falon kicsapódott sót morzsolgatja, jobbában könyvet tart, zajt hall, fejét fordítja, látja, ahogy szomszéd ágyon, a pokrócok, elhullott tollak, lepedők, hajszálak és rongyok közül előkeveredik egy vézna csukló, egy göbös térd, a buszra gondol, amely rég tovazörgött nélküle, az üzemre, ahol hiába várják – az anyját nézi, és tudja, más reménye már nincs, csak hogy hátha benyit valaki, felkavarja a leülepedett időt, és kimentí őt ebből az iszapos örökkévalóságból.

kép | David Creedon, lensculture.com